

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo Cena 90 lir

Leto XXIX. Št. 12 (8414)

TRST, nedelja, 14. januarja 1973

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Gocvu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

IVA in podražitve

Uvedba davka na dodatno vrednost IVA vzmernirja že daljša časa italijansko javnost. Zasti od 1. januarja letos se s tem vprašanjem intenzivno ukvarja javna občila, stanovske organizacije, poslovni krogi in predvsem širši krog potrošnikov. IVA spremlja kakor senca vsak proizvod od trenutka, ko ga v obliki surovine vključijo v proizvodni postopek, pa vse mimo tovarne in razpečevalne mreže tja do prodajalca na drobno in končno do zadnjega člana verige, to je do potrošnika. In prav pri zadnjem členu verige nastajajo najhujša trenja: medtem ko so namreč tovarnar, grosist in detajlist le nekakšni izterjalci davka na račun države, saj sami ne dajejo nič od svojega, ko bremenijo fakture z IVA, mo bremenijo plačati davke, ne da bi ga mogli tudi sam prenesti dalje na koga drugega. IVA je bila zamišljena kot obdavčitev izrazito posredne raven, to se pravi kot davčina, ki naj bremeni potrošno dobrin in storitev v državi, ne glede na to, kdo je potrošnik: milijarder ali brezposelni delavec.

in vendar je IVA po svojem bistvu pozitiven davok. Poglejmo, zakaj. Predvsem bo ponostavil davčno strukturo v Italiji, ki je res potrebna temeljite preobnove. V tem pogledu predstavlja IVA prvo fazo preobnove, ki pa bo po vsej verjetnosti trajala še dolga leta. IVA je namreč z enim samim zahtevom odpravila davke na poslovni promet IGE in vrsto trgovinskih in drugih davčin, tako da je s seznama davčnih dajatev v Italiji s 1. januarjem zginilo 23 postavk.

Če se bodo napovedi finančnega ministra uresničile v celoti, bo IVA pripomogel k pravičnejši porazdelitvi davčnih bremen v Italiji. Državne in krajevine blažje napajajo danes predvsem posredni davki (to so davki, ki jih plačujemo, pogosto ne da bi se tega zavedali, ko natančno gorivo, stopimo v kino, poslušamo gramofonsko ploščo, privzomo na avtocesto, prižigemo cigareto ali kupimo hladilnik), neposredne davke, t. j. davke, ki jih država in krajevine ustanove izterjujejo poimensko od državljanov, pa plačujejo predvsem tisti sloji prebivalstva, ki imajo kontrolovane dohodke, to je predvsem delavci, uradniki in na splošno nameneščini. Pre-možneje kategorije državljanov (industriji, veliki trgovci, profesionalisti in drugi opravljalci svobodnih poklicev) pa v dobri meri odteguje svoje dohodke visokim davčinam na izrazne načine, ki si jih je zamislila bogata italijanska fan-tazija in ki jih dobro poznajo tako imenovani «svetovalci», ki so v številnih primerih nič drugega kot upokojeni davčni uradniki ali celo funkcionarji. Z navzkrižno kontrolo naj bi IVA sedaj občutno mejila možnost davčnega utajevanja, tako da bi se ustrezna bremena končno pravičnejše porazdelila na pleča vseh davčnih zavezancev. Poglavitno besedo pri tem oo imel osrednji «matični urad» vseh davčnih zavezancev v Rimu, ki bo opremilj za vrsto elektronskih računalnikov. Sre-dišče se v zadnjem času le redko omenja, čeprav si je bivši finančni minister Preti (in prav gotovo tudi njegov naslednik Valleschi) prav od teh računal-nikov obetal otljivo večji do-tok finančnih sredstev v držav-ne blažaje. IVA naj bi namreč zagotavljala državnim bla-žajnam nad 3.000 milijard lir na leto.

Z uvedbo IVA se Italija uvršča kot zadnja med «davčno urejenimi» članice EGS, saj so druge države v šestdesetih že poskrbele za poenotenje svojih posrednih davčnih sistemov (Belgija: TVA 1. jan. 1971, Fran-cija: TVA 1. jan. 1954 in za detajliste 1. jan. 1968, Zah. Nemčija: Mehrwert steuer 1. jan. 1968, Luksemburg: TVA 1. jan. 1970 in Nizozemska: BTW 1. jan. 1969).

Zal se je IVA pri nas uvedel na «italijanski» način: ustreza zakonodaja se je spreminjala in dopolnjevala do zadnje ga trenutka, tako da je bilo treba nekateri že natiskane for-mularje in priložnice zavreči, ker so bili neuporabni, novih pa se vedno primanjkuje. Uvedba nove davčnice je našla nepripravljen ne le poslovne kroge in potrošnike, ampak tu-di samo finančno upravo. Opa-zovalec se ne more znebiti vtis-a, da je bilo marsikaj pri IVA prepučeno improvizaciji. Davščina je poleg vsega stopi-

la v veljavo v trenutku, ko se cene številnim proizvodom in storitvam dvigajo iz razlogov, ki nimajo nič skupnega z novim davkom. Kljub zagotovitvi finančnega ministra, da se cene zaradi IVA v poprečju ne bodo dvignile, so se blago in storitve v Italiji od 1. januarja vendar podražili. Potrošnikom je seveda težko dopovedati, da so cene narasle tudi iz drugih razlogov in ne le zaradi IVA. Številni trgovci na drobno — s temi se namreč praviloma srečuje potrošnik — sami ne vedo, do kod sega IVA in do kod siceršnje podražitve, žal pa je tudi v tem primeru marsi-ke prišla na dan bolj ali manj prikrita spekulacija. Dogaja se namreč, da se potrošnik znaj-de tudi pred cenami, ki obse-gajo IGE in druge odpravljene davščine, IVA in morda še kakšen dodatek «za vsak primer». Proti tem spekulacijam napoveduje Medministrski od-bor za cene od 15. januarja dalje posebno nadzorstvo na državni in občinski ravni, kar naj bi odpravilo neupravičeno navijanje cen in ugledilo pot dejanskih davčni presovni.

Kljub zagotovitvi o stalno-sti cen se torej zdi realna domneva, da bo IVA dejansko povzročil občutno podražitev življenjskih stroškov. Ze v teh prvih desetih dneh smo imeli vsi priložnost, da smo doživeli v tej ali oni trgovini neprijet-no presenečenje. Podražitev bo še bolj izrazita v trenutku, ko bodo v trgovinah pošle zaloga blaga, ki so jih trgovci nabavi-li po starih cenah. Ko se bo sedanja zbežanost polagoma unesla, bo splošna podražitev torej ostala. Vprašanje je le, za koliko odstotkov se bo dvig-nil poprečni nivo cen. Trenutno bi težko določili njegovo vi-sino, ker je tržišče v Italiji pa-tudi v samem Trstu kot raz-dražen panj. Lahko pa sklepamo o razmerju podražitve na podlagi izkušenj, ki so si jih na tem področju nabrale dru-gice članice Evropskega skupne-ga tržišča: uvedba davka na dodatno vrednost je namreč povzročila v Evropi naslednje globalne podražitve: v Belgiji za 5,6%, v Franciji za 4,1%, v Zahodni Nemčiji za 4%, v Luk-semburgu za 4,2% in na Nizo-zemskem (edini državi, ki si je upala zamrzniti cene za pol le-ta — česar se italijanska Con-f-commerce brani z vsemi štiri-mi) pa za 6,8%.

ELIO FORNAZARICI

Medici se je vrnil z obiska na Kitajskem

RIM, 13. — Zunanji minister Medici se je vrnil z uradnega obiska v LR Kitajski. Takoj po povratku v Rim ga je sprejel predsednik vlade Andreotti. Ob prihodu na rimsko letališče je Medici izjavil, da je njegov obisk v Pekingu utrdil prijateljsko med italijanskim in kitajskim narodom. Se posebno je poudaril, da je največja kmečka revolucija, ki jo svet ponuja, preobrazila način življenja in proizvodnjo naroda, ki šteje več kot 700 milijonov prebivalcev, od katerih se še vedno 80 odstotkov preživlja s kmetijstvom.

SINDIKATI NAPRAVILI OBRAČUN PETKOVE SPLOŠNE STAVKE

Zadovoljstvo zaradi enotnosti najrazličnejših socialnih slojev

RIM, 13. — Tri sindikalne organizacije so danes napravile prvi obračun večrajnje vsedrževe splošne stavke. Federacija CGIL, CISL in UIL je objavila sporočilo, v katerem pravi, da se so večrajnje stavke udeležili skoraj vsi delavci industrije, kmetijstva in velika večina delavcev in uradnikov ostalih strok. «Italijansko delavstvo — pravi sporočilo — je s svojimi veličastni sprevo-di, demonstracijami in shodi izrazilo svojo negativno sodbo o gospodarski in socialni politiki sedanje vlade.»

Tri osrednje sindikalne organizacije z zadovoljstvom ugotavlja-jo, da so se delavcem v večraj-nji stavki pridružili dijaki in študen-ti ter prebivalci najrazličnej-ših socialnih slojev in da je ta velika demonstracija zlasti na ju-gu imela izreden uspeh, kar po-tvrjuje pravilnost izbir in boja sindikalnega gibanja za večjo za-poslitev, razvoj juga in za so-

VRSTA OPTIMISTIČNIH URADNIH IZJAV VZBUDILA MRZLIČNA PRIČAKOVANJA

Kissinger se vrača v ZDA na posvetovanja Morda že izdelan osnutek sporazuma o miru

Nixonov svetovalec govori o «zelo koristnih pogajanjih», severnovietnamska delegacija pa o «napredkih»

PARIZ, 13. — Kljub nujni previdnosti, ki jo narekujejo nedavni tragični razpleti pogajanj za mir v Vietnamu, je pravi val optimizma prevzel politične opozovalce ob današnjih uradnih izjavah po novem, več kot sedem ur in pol trajajočem sestanku med superpogajalcema Kissingerjem in Le Duc Thojem. Kissinger je medtem že odpotoval iz Pariza v ZDA, kjer bo jutri poročal Nixonu.

Ob odhodu iz Pariza je Kissinger dal naslednjo izjavo: «Izpopolnil sem zelo široka in zelo koristna pogajanja s severnovietnamskim posebnim svetovalcem Le Duc Thojem. Vračam se v Washington, da bi poročal predsedniku. Predsednik bo odločil o naslednjem koraku za čimprejšnjo doseglo miru v pravčnosti in pomirivni. Istočasno bo William Sullivan (vodja ameriške delegacije na tehničnih pogovorih — op. ur.) ostal v Parizu, da bi nadaljeval pogajanja z Nguyen Co Thachom, namestnikom severnovietnamskega zunanjega ministra, o tehničnih problemih. Posebni svetovalec Le Duc Tho bo prav tako ostal v Parizu. Jaz bom ostal v zelo tesnem stiku z njim po običajnih kanalih.»

Ce je Kissinger govoril o «koristnih» pogajanjih, je severnovietnamska delegacija v uradnem poročilu, ki so ga objavili po današnjem srečanju med superpogajalcema, šla še dlje: «Zasebni stiki tega tedna — je rečeno v poročilu — med Le Duc Thojem in Xuan Thuyjem ter dr. Kissingerjem so zabeležili napredke. Izvedenci obeh strani bodo nadaljevali z delom v ponedeljek, 15. januarja, v Gir - Sur - Yvetutu. In še tretja uradna izjava, ki vzbuja optimistična pričakovanja: glasniki Bele hiše Ziegler je med sporočilom, da se Kissinger vrača v ZDA, povedal, da prihajajo njegova posvetovanja z Nixonom «po šestih dneh resnih pogovorov s severnimi Vietnamci. Dejstvo, da se je glasnik poslužil pridevnika «resni» pomeni, po mnenju zagovornikov, da so tudi Američani zadovoljni s potekom zadnjega kroga pogajanj.

Spriču tolikih optimističnih izjav je povsem razumljivo, da so se takoj pojavile govorice, da je bil že izdelan osnutek sporazuma, ki ga mora sedaj podpisati še Nixon, nakar ga bosta lahko obe strani podpisali in s tem napravili konec vojni v Vietnamu. Seveda ne manjkajo tudi taki, ki opozarjajo na pretekla razočaranja, predvsem po zadnjem nepričakovanem Kissingerjevem odhodu iz Pariza, ki je privedel do ponovnega bombardiranja severnovietnamskih mest. Značilno pa je, da je ameriško televizijsko omrežje «ABC», še preden so bile dane omenjene izjave, objavil vest, da so Američani in severni Vietnamci že rešili zadnje velike sporne točke in da so pripravljeno podpisati mirovni sporazum. V tem okviru naj še omenimo neuradno izjavo francoskega zunanjega ministra Schumanna, ki

Severnovietnamska pogajalca Le Duc Tho (desno) in Xuan Thuy pozdravljata častnike in fotografe pred večeršnjim srečanjem s Kissingerjem - Tudi njuna namejana obraba naj bi dokazovala, da so pogajanja končno stopila na pravo ter da obstajajo resne perspektive, da bi kmalu podpisali sporazum za prenehanje vojne v Vietnamu

Zakon o policijskem priporu kmalu pred pravosodno komisijo

Levica napovedala oster boj temu protidemokratskemu ukrepu - Tudi republikanci in demokristjanska levica proti policijskemu priporu - Moro odločno za obnovev leve sredine

RIM, 13. — Andreottijeva vlada je že vložila v palači Madama zakonski osnutek o policijskem priporu, ki je že toliko polemike izzval v vseh političnih krogih. Osnutek bodo predstavili senatorjem na ponedeljkovi seji, nakar ga bo predsedstvo senata izročilo v raz-

Pričačujejo, da bo v tej komisiji razprava zelo ostra, saj so že vse levičarske sile, nekateri demokristjani in republikanci odločno izjavili, da nasprotujejo temu nedemokratskemu ukrepu, ki bi omogočal policiji, da lahko ustavi in pridržati za določen čas kateregakoli državljanja, če sumi, da namerava storiti kako kaznivo dejanje.

Bivši predsednik ustavnega sodišča Franca je nedavno izjavil, da niti frazema se ni upal vnesti v italijansko zakonodajo podobnega ukrepa. Pripomnil je, da policijski pripor ni bil predviden z zakonom od leta 1889, ki ga je omenil glavni državni pravdnik Guarnera in Rimu ob odprtju novega sodnega leta. Komunisti in socialisti so seveda ta

gom s socialisti, da se ne sme samovoljno govoriti o nesposobnosti socialistične stranke za demokratsko politiko, da bi s tem omogočilo nadaljevanje sedanje politike, ki nima zadostne zadržne podlage: kakor tudi ne za- držnega političnega prostora in bi zmalta sčasoma povzročiti resne napetosti. Poleg tega je Moro tudi zavrnil perspektivo novih volitev, ker ne bi ničesar rešile, temveč bi po njegovem mnenju lahko še bolj zaostreli politični položaj.

monstracije, ki so trajale več ur. Prišlo je do ostrih sporadov med policijo v popolni bojni opre-mi in demonstranti, ki so vzklikali protizraelska gesla. Nekaj oseb je bilo ranjenih.

Sploh je prisotnost ogromnega števila policajev glavna značilnost dosedanjega poteka zasedanja, katerega se poleg Golde Meir udeležujejo še štirje evropski premijeri: Avstrijec Kreisky, Danec Jørgensen, Šved Palme in Finec Sorsa. Italijo zastopa številna delegacija, v kateri sta tudi tajnik PSI De Martino in PSDI Orlandi. Zasedanje poteka za zaprtimi vrati.

Zasedanje socialistične internacionale v Parizu

PARIZ, 13. — Prisotnost izraelske predsednice Golde Meir na zasedanju socialistične internacionale, ki se je začelo danes v Luksemburški palači v Parizu, je dala povod za protizraelske de-

DANES

Ameriški «superpogajalec» Kissinger je po šestem zaporednem pogovoru z Le Duc Thojem odšel iz Pariza v ZDA, da bi poročal Nixonu o poteku mirovnih pogajanj. Tako njegove izjave ob odhodu, kot tudi besedi-lo uradnega sporočila severnovietnamske delegacije, ki govori o «napredkih», dajejo misliti, da so se pogajanja premaknila z mrtve točke in da je mir končno do-segljiv. Govori se celo, da pri-naša Kissinger Nixonu v odobri-tve osnutek mirovnega sporazu-ma. Besedo ima torej ameriški predsednik.

Senat bo kmalu začel razpravljati o zakonskemu osnutku o policijskem priporu. Na jutrišnji seji bodo obvestili senatorje, da je bil zakon predložen, nakar ga bodo izročili v obravnavo pristojni pravosodni komisiji. Osnutek, ki je izzval že toliko polemike v Italiji zaradi svoje nede-mokratsčnosti, bo tudi v komisiji naletel na odločen odpor, zlasti levice. Poleg tega pa so že mnogi člani demokristjanske levice in republikanci izjavili, da bodo glasovali proti policijskemu priporu.

Sindikalne organizacije so objavile sporočilo, v katerem z za-

dovoljstvom ugotavljajo velik uspeh petkove splošne stavke proti vladni gospodarski in socialni politiki. Sindikati se posebno poudarjajo važnost, da so se stavke udeležili in se ji pridružili najrazličnejši socialni sloji, kar je velikega pomena za nadaljnji boj za socialne in demokratske reforme.

Z govorom državnega pravdnika dr. Pontrellija je bilo večerj tudi v Trstu odprto novo sodno leto. Med drugim je dejal, da je bilo lani v naši državi 36 tisoč kaznivih dejanj, ni pa govoril o številnih primerih političnega nasilja neofašističnih skupin. Sodno leto je uradno odprl predsednik prizivnega sodišča dr. Renzi.

Novi tržiški občinski odbor se je večerj sestal na svoji prvi seji, na kateri so razdelili odborniška mesta po že znanem predhodnem sporazumu med strankami leve sredine. Slovenska odbornika sta Dušan Hreščak (PSI) za policijo in prehrano ter dr. Rafko Dolhar (LSS) za socialno skrbstvo.

Izvršni odbor Kmečke zveze je večerj sprejel resolucijo v zvezi s kraškimi rezervati ter zavzel stališče do -zakona -o gorskih skupnostih.

PISMO IZ RIMA

Šestdeset tisoč predsednikov

Prepričati se moramo, da živimo v deželi altruistov, radodarnih, širokosrčnih ljudi, ki si na vse krajlje prizadevajo, da bi pomagali bližnjemu. O tem se lahko prepričamo, če preberemo rezultate ankete, ki jo je izvedla «Mediobanca», finančni inštitut, ki deluje s statistično resnostjo. Tema ankete: kako se upravlja javni denar. Z drugimi besedami, raziskava zadeva vse nas, ki dejansko nudimo ta denar v upravljanje državi.

In ta denar dajemo — tu želim biti točen — devetinpetdeset tisoč stitridesetim (59.340!) predsednikom. Toliko je namreč predsednikov javnih ustanov, ki upravljajo naš denar. Če upoštevamo število Italijanov, imamo vsakih 900 oseb enega predsednika. In če pomislimo, da za vsakega predsednika imamo navadno še enega ali več podpredsednikov, tajnike, svetovalce, izvedence in razno nižje osebje, potem se to število močno razširi, verjetno do stoletin tisocev.

Naš račun izključuje zasebne in verske ustanove, ki so, kot vemo, zelo številne. In tako lahko pridemo do zaključka, da je najmanj milijon Italijanov, ki nekaj upravlja. Ti torej greš po cesti in se miti ne zaveš, da je vsakih petdeset oseb, ki jih srečaš — vstvari starce in otroke — vsaj ena, ki upravlja tvoj denar.

In to dela seveda iz golega altruizma: od 59.340 javnih ustanov, kolikor smo jih naštevali, se namreč kar 42.500 ukvarja z dobrodelnimi storitvami, s podporami, s socialno zaščito. Molimo se torej, ko se bojimo, da nihče ne bi skrbel za nas. Nasprotno! Pomislite, koliko ljudi si prizadeva, da bi nam pomagalo, da bi nam nudilo, kar potrebujemo. Če imamo namreč enega «splošnega» predsednika vsakih 900 Italijanov, imamo enega dobrodelnega predsednika vsakih 1300.

Mogoče pa je prav v tem vzrok za tolikokrat granjano brezbržnost in brezskrbnost Italijanov. Seveda, kaj bi si toliko gnali k srcu, kaj bi sploh delali, ko pa je toliko zaslužnih ustanov, ki skrbijo za našo socialno zaščito! Dejstvo je, da država obojeeravno troši denar za nas, kot dokazujejo tudi državni obračuni zadnjih let, v katerih je primanjkljaj presegel vsa pričakovanja. To je lahko samo posledica tako intenzivnega dobrodelnega delovanja.

Ostaja samo en dvom: kdo pa skrbi za te predsednike, podpredsednike in tajnike, ki jih je cel regiment? Mogoče to funkcionira kot znana «veriga stetege Antona», saj veste, kako to gre: ti pošlješ deset pisem s sto tirami desetim različnim osebom. Te nato stori-jo isto, v kratkem pa ti dobiš na tisoče takih pisem in tvoj postanejo bogati.

Mogoče pa je realnost le nekoliko drugačna, kot bi lahko sklepali iz neke druge ankete, ki so jo pred kratkim izvedli o rimski občinski podpori ustanovi. Rezultat ankete je bil sledeč: usta-ova je za vsaki dve litri, ki jih je namenila podporam, potrošila kar 98 lir za plačevanje predsednika, podpredsednikov, tajnikov in raznega osebja. Stitlike so nedvomno točne, saj jih je potrdil sam predsednik te ustanove na tiskovni konferenci, ki jo je sklical, da bi potožil, da nima denarja za plačevanje osebja.

MARIO DEZMANN

V Rimu svetovna konferenca o Vietnamu

RIM, 13. — Od 2. do 4. februarja bo v Rimu izredna svetovna konferenca za Vietnam. Odbor «Italia - Vietnam» je ob tej priložnosti pozval vse sile, ki se v Italiji in po svetu zavedajo, da je mir dosegljiv in nujen, naj pristopijo k izredni konferenci, katere namen je zahtevati podpis oktobrskega sporazuma o prenehanju vojne in vzpostavitev miru v Vietnamu.

NA VČERAŠNJI SEJI IZVRŠNEGA ODBORA KZ

Stališče Kmečke zveze o kraških rezervatih in o gorskih skupnostih

Kraševci morajo biti neposredno zastopani v ustanovi za ureditev in zaščito kraškega okolja ter o tem sodelovati - Zakon o gorskih skupnostih raztegniti na našo deželo in na tržaško področje

Včeraj se je v svojih prostorih sestajal izvršni svet Kmečke zveze in razpravljalo o vprašanju kraških rezervatov in o zakonu o gorskih skupnostih. Po izčrpnih razpravah je sprejel resolucijo o kraških rezervatih, ki jo bo naslovil odgovornim oblastem in drugim dejavnikom, ter zavzel stališče o vsestranskem zakonu o gorskih skupnostih.

Resolucija o kraških rezervatih se glasi:

«Izvršni odbor Kmečke zveze, 13. 1. 1973 v Trstu, ob tem ko izražajo občudovanje in najstrožje zavračanje protidemokratske metode da za vso krajevno skupnost tako važnem, za prizadele prebivalstvo pa življenjskem vprašanju ureditve in zaščite kraškega naravnega okolja, razpravljajo in odločajo o zgoraj imenovani birokratski organi in so javnost in najbolj neposredno zainteresirani Kraševci prisiljeni dvomiti, da se za takim skrivnim postopkom prikrivajo interesi, ki nimajo nič skupnega z dejansko skrbjo za zaščito in ohranitev Krasa, se sklicuje

na vlogo Kmečke zveze, izraženo v pismu z dne 27. 6. 1970 poslancu Belciju, načelnikom parlamentarnih skupin parlamentarcem izvoljenih v deželi Furlaniji Juljski krajini in vsem članom komisije za kmetijstvo poslanske zbornice, ki je takrat razpravljala s pooblastilom sklepanja o zakonskem predlogu za zaščito kraških naravnih rezervatov, v kateri je naša organizacija izrazila predvsem razočaranje tržaških kmetov nad dejstvom, da je državni parlament dokazal večjo občudljivost za zaščito rastlinstva in živalstva na Krasu kot za zaščito narodnostne skupnosti, ki na njem živi, in je predlagala, naj bo ustanova, ki bo upravljala kraške naravne rezervate neposredno demokratični izraz zainteresiranih skupnosti ter naj se odpravijo vojaške služnosti in uvedejo odškodnine za omejitve, ki bi jih ustanavljanje naravnih rezervatov postavljalo prebivalstvu kraških vasi,

zahtevalo da se osnutek predloga deželnega zakona, ki je javnosti in prizadetim popolnoma neznan razen po megleh poročilih v tisku o njegovem pripravljavanju, predloži v razpravo demokratično izvoljenim predstavnikom krajevnih skupnosti ob sodelovanju sindikalnih predstavnikov, pred njegovo odobritvijo v deželnem odboru in deželnem svetu potrjuje svoje stališče, da mora kakršnokoli ustanovo za zaščito Krasa upravljati ob sodelovanju strokovnjakov, le neposredno predstavništvo krajevnih javnih ustanov, ki edine izražajo po demokratičnem pooblastilu potrebe in voljo prebivalstva in edine morejo, v skladu s smernicami deželne urbanistične načrta in s pristojnostmi, ki jim jih priznava državni zakon o goratih področjih, torej v okviru konzorcijev med občinami in gorskimi skupnostmi, skrbeti za ureditev ozemlja in zaščito naravnega okolja glede na dejanske interese prizadetih skupnosti,

pooblašča predsedstvo in tajništvo Kmečke zveze, da spodbujata pristojne ustanove in organe, da se vendar izdeleži zakon o ustanovitvi gorskih skupnosti ki bi moral biti v veljavi in da se sklicuje posejevanje javnih uprav o osnutek deželne izvršne resolucije za zaščito Krasa, s sodelovanjem sindikalnih in strokovnih organizacij,

sklene da se ta resolucija predloži predsedniku deželnega odbora deželnega odborniku za kmetijstvo, gozdarstvo in gorsko gospodarstvo, deželnemu odborniku za urbanistično, deželnemu odborniku za turizem, predsedniku deželnega sveta, načelnikom svetovalskih skupin v deželnem svetu, predsednikom tržaške in goriške krajevne župnane občine Trst, Dolina, Repentabor, Zgonik, Nabrežina in Dobers.

Stališče Kmečke zveze o zakonu o gorskih skupnostih na našem področju pa je naslednje: Vsestranski zakon št. 1102 z dne 3. 12. 1971 predvideva ustanovitev novih medobčinskih krajevnih ustanov v gorskih predelih - gorske skupnosti. Izreden pomen tega demokratičnega in naprednega zakona je, da se omogoči prebivalstvu gorskih predelov, da samo neposredno odloča o gospodarskem in socialnem preporodu in razvoju ozemlja na katerem živi in dela.

Izvršni odbor Kmečke zveze pozdravlja sprejete tezažne zakone. Zaveda se, da mora njegova usrešnitve predstavljati tudi pomemben korak naprej k izboljšanju položaja delovnih kmetov gorskih področij. Zato vztraja, da se tudi v naši deželi Furlaniji - Juljski krajini čimprej sprejme ustrezni deželni zakon o gorskih skupnostih, ki naj na podlagi demokratičnega in avtonomnega samoodločanja prebivalstva doprinese k uresničenju razvojnih družbeno - gospodarskih in urbanističnih načrtov gorskih področij.

V gorska področja spada tudi precejšen del tržaške pokrajine. V ta področja je po mnenju KZ treba vključiti tudi celotni občini Zgonik in Devin - Nabrežina ne vključeni del občine Doline ter zaključni tržaški Kras v tržaški pokrajini. Ti predeli inajo pogoje, da so vključeni v ta področja.

Glede postopka pri ustanavljanju gorskih skupnosti meni Kmečka zveza, da so za to nujno potrebni posvetovanje in sodelovanje demokratičnih izvoljenih predstavnikov prebivalstva ter mnenje političnih, družbenih in strokovnih organizacij. Zato bo nujno da bi pri sestavljanju statutov posameznih skupnosti v naši pokrajini sodelovala tudi naša organizacija Kmečka zveza, ki zastopa večino kmetov tržaške pokrajine.

Le upoštevajoč avtonomno in neposredno odločanje prebivalstva gorskih predelov bodo lahko postale gorske skupnosti dejanske in učinkovite sredstvo za razvoj demokracije, za gospodarski in socialni preporod hribovitih področij.

Tržaška trgovina s kavo predmet posvetovanj v Rimu

Naš dopisnik iz Rima nam je sporočil, da se je v uradni krogi zvedelo, da je ministrski podtajnik za trgovinsko pomorico Simonacci imel sestanek s pristojni-

Tajništvo KPI o petkovi stavki

Po petkovi splošni stavki je avtonoma federacija ržaske KPI v tiskovnem sporočilu izrekla pohvalo delavcem in študentom, ki so množično udeležili stavke in manifestacije po tržaških ulicah. Tajništvo KPI poudarja, da so se manifestacije udeležili poleg delavcev tudi pripadniki drugih kategorij kot študentje, trgovci in odborniki, ki niso stopili na ulice le iz solidarnosti do delavcev, pač pa, da bi zahtevali reforme in demokratsko ureditev države, kljub temu da je njihova organizacija, ki je vključena v Confindustrio, nasprotovala stavki.

Tajništvo obenem ostro obsoja fašistično provokacijo proti delavskemu sprevodu študentje in deškega pristanišča in tržaškega pristaniškega poveljstva. Tako; nato pa naj bi bil v Rimu sestanek s političnimi in upravnimi predstavniki Trsta in naše dežele.

Ob koncu tajništvo KPI izraza upanje, da se bo v prihodnje še bolj okrepljen nastop in sodelovanje med delavci, študenti in drugimi proizvodnimi kategorijami v boju za čosega posameznik in vendar konvergentnih ciljev za preobrazbo družbe.

V torek seja deželne sveta

V torek se bo ponovno sestel deželni svet. Na dnevnem redu so odgovori na vprašanja raznih svetovalcev, nakar bo svet razpravljalo o dveh novih zakonih v korist slepcev in gluhohejm deželanom ter civilnim invalidom

VČERAJ NA PRVI SEJI ODBORA

Imenovanje odbornikov tržaške občinske uprave

Programska izjava župana Spaccinija na zaključku prve seje občinskega sveta

Na včerajšnjem sestanku novega občinskega odbora so razdelili posamezna odborniška mesta. Odbor je sestavljen tako: prof. Lucio Lonza podžupan in odgovoren za davke in take, Emilio Abate politične zadeve, generalno tajništvo in javne industrijske storitve (ACEGAT itd.), Luciana Benni šolstvo, Giuseppe De Gioia ekonomat, Fulvio Del Tutto proračun in programiranje, Antonio De Luca urbanizem, dr. Rafael Dolhar socialno skrbstvo in dobrodelnost, prof. Fausto Faraguna kulturne ustanove, inž. Vittorio Gasparini mladina, šport in prehrana, dr. Livio Lonzar splošne zadeve in decentralizacija, Ugo Orlando demografska služba, dr. Paolo Pecorari zdravstvo in higiena, dr. Ignio Vasco osebe, dr. Ugo Verza javna dela.

Novi odbor se bo sestel prihodnji teden, ko bo župan prisegel in ko bo dolocil, kdaj bo prihodnja seja občinskega sveta. Petkova prva seja novozvoljene tržaške občinskega sveta se je zavlekla pozno v noč. Kot smo že podrobno poročali so na seji svetovalci KPI zahtevali za slovenske svetovalce, da imajo pravico govoriti v materinem jeziku, kar pa je bilo s formalnimi razlogi zavrnjeno. Za predlog sta glasovala poleg svetovalcev KPI tudi dr. Dolhar in svetovalec MIT Marchesich, katerega ime smo v poročilu v pomotoma izpustili.

Na petkovi seji je zaključil razpravo ponovno izvoljeni župan inž. Spaccinij, ki je prečital uvodno programsko izjavo, v kateri ugotavlja, da gre za politično in operativno nadaljevanje prejšnje uprave in v tej zvezi pravi, da je uprava avtonomna in ima lastno večino, da pa bo nadaljevala s konstruktivnim sodelovanjem s opozicijo. Župan je nato orisal tri osnovna poglavja programa, ki se nanašajo na razrešitev socialnih, urbanističnih in gospodarskih vprašanj.

Župan Spaccinij je svoja izvajanja zaključil z izrazi zaskrbljenosti zaradi vojne v Vietnamu in s potrditvijo politike miru in sožitja na našem področju, ki jo rušijo epigoni škvadrizma. Podčrtal je načelo, da temelji tudi sodelovanje levega centra na idealih odprniškega gibanja proti fašizmu.

Zloglasni Sussich še vedno na svobodi

Medtem ko je deveterica fašističnih razražajcev, ki so predvčerajšnjim s petardami motili spredov stavkajočih delavcev in študentov, varno za zapahi, je znani vloga zloglasne «Avanguardia nazionale» Claudio Sussich še vedno na svobodi čeprav se je proti njemu nabrala cela vrsta obtožb, za

AUTONOMNA DEŽELA FURLANIJA - JULJSKA KRAJINA

RAZPIS NATEČAJA

Z odlokom predsednika deželne odbora št. 04190/Pres. od 20. novembra 1972, objavljenem v deželnem Uradnem vestniku št. 48 ob 30.12.1972, je deželna uprava razpisala natečaj za 8 mest tehnične svetovalca na poskušnjo v staležu inženirjev in arhitektov v vodilni karieri oseba avtonome dežele Furlanije - Juljske krajine.

Prošnje za pripustitev k natečaju, naslovljene na predsedništvo deželne odbora dežele Furlanije - Juljske krajine - Generalno tajništvo, Trst - in napisane na kolokovanem papirju za 500 lir v smislu navodil, ki jih vsebuje omenjeni Uradni vestnik, morajo dospeti na predsedstvo deželne odbora najkasneje do 29. januarja 1973 ob 18.30.

Uradni vestnik dežele je na prodaj v Trstu v knjigarni «I. Svevo» na Korzu Italija št. 22, v Vidmu v papirnici «Benedetti» v Ul. Mercato Vecchio št. 13, v Gorici v papirnici Paternoli na Korzu Verdij št. 50, v Pordenonu v knjigarni «Minerva» na Trgu XX. septembra.

Ustrezne informacije so na voljo na sedežu deželne odbora v Trstu, Ul. Carducci št. 6, na sedežih deželne občinskih za krajevne ustanove v Vidmu, Ul. Savorgnana št. 10 in na sedežih pokrajinskih uradov krajevnih uprav v Gorici, Largo Cullati št. 7 ter v Pordenonu, Ul. Cavallotti št. 10.

Včeraj-danes

UMRLI SO: 70-letni Francesco Tamaro, 66-letna Olga Bonifacio, 69-letni Cataldo Bove, 77-letna Giuseppe Mozan por. Brana, 82-letna Caterina Maich, 76-letni Giuseppe Zadnik, 71-letni Giovanni Boscolo, 74-letna Francesca Marchio, 68-letna Pierina Bubbich por. Canziani, 95-letni Nicolò Parentin, 81-letna Alessandra Vigolla, 76-letna Maria Spette, 49-letna Elvira Zerkvenik por. Passante, 65-letni Nicolò Benvin.

OKLICI: bolničar Fabio Castro in delavka Edda Prodan, daktilograf Sergio Ciccaglioni in gospodinja Rosalinda Costa, uradnik ing. Giorgio Eusepi in uradnica Maria Scaramucci, podčastnik J. V. Mario Prodan in gospodinja Antonietta Nadalutti, podčastnik Giovanni Avella in gospodinja Anna Zagaria, sofer Dario Ritossa in trg. pomočnica Maria Dolores Mislis, trg. pomočnik Sergio Bandera in trg. pomočnica Daniela Iurissevich, računovodja Corrado Turcati in profesorica dr. Paola Levi, trg. pomočnik Giovanni Reppi in študentka Rosanna Debril-

li, zastopnik Renzo Valle in uradnica Clara Dodi, trgovec Marco Bezensek in računovodja Sonia Carli, strugar Diego Cornelli in frizerka Patrizia Grimaldi, inženir Paolo Siroto in uradnica Helga Zugna, sofer Giuseppe Dicandia in otroška vrtarica Gioeli Cipollone, častnik Giorgio Tessaris in gospodinja Adriana Cervini, trgovci Claudio Venturi in gospodinja Liana Prinz, sofer Rino Vogrig in gospodinja Anna Carrannante, inženir Claudio Santon Cordovado in študentka Vittoria Morone, univ. študent Franco Del Camp in univ. študentka Ariella Cuk, pristaniški delavec Ervino Serraval in trg. pomočnica Nadia Boschetti, uradnik Luciano Carli in šivilja Agnese Bezzon, mehanik Elio Davanzo in trg. pomočnica Loredana Artes, prizar, delavec Giovanni Bresaz in študentka Ambra Ambrosi, univ. študent Lucio Buzzin in študentka Marina Pierazzi, trg. pomočnik Sergio Pala in gospodinja Rossana Zimerman, uradnik Luciano Calligaris in uradnica

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom GOSTOVANJE SNG iz Maribora ROGER VITRAC

VIKTOR ALI OTROCI NA OBLASTI

prevod BRUNO HARTMAN dramaturško in jezikovno vodstvo BRUNO HARTMAN DRAGO TURINA kostumi VLASTA HEGEDUŠIĆ glasba ALBERT KRAMER DINO RADOJEVIĆ Igrajo: Victor - Peter Ternovešek; Charles Paumelle - Janez Klascinc; Emilje Paumelle - Minu Kjudrova; Lilli - Hermina Kočevarjeva; Esther - Anica Sivčeva; Antoine Magneau - Volodja Peer; Theresese Magneau - Milena Muhičeva; General - Boris Brunčco; Ida Smrtnjak - Majda Hermavna; Zdravnik - Roman Lavrač; Velika dama - ... DANES ob 16. uri za abonma C in F.

JANKO IN METKA

otroška spevoigra v treh dejanjih Razpred predstav glej pod rubriko Gledališča.

SLOVENSKO AMATERSKO GLEDALIŠČE - Trst

V petek, 19. januarja ob 21. uri v dvorani PD «Van C...», UL. Montecchi 6 premier, JOŽE JAVORŠEK.

POVEČEVALNO STEKLO

Farsa v treh delih Predstavo so pripravili: Scena: IVAN VERČ Kostumi: MARILJA VIDAU Asistentka kostumoglavice: LUCANA PRIBAC Režija: SERGEJ VERC Igralci: Ivan Verč, Boris Kobal, Magda Križmančić, Alojša Čok, Jasna Petaros, Milica Kravos, Drago Gašperlin, Anica Zetraj, Boris Mihalčić in Branko Sulčić. Tehnično vodstvo in razsvetljava: Silverster Metlika; inspicient: Robert Ota; šepetalka: Lučka Batista; sklopo pesem naštdiral: Janko Ban. Ponovitev v nedeljo, 21. januarja ob 17. uri v isti dvorani. Predstavi bo sledil razgovor z občinstvom. Pričetek točno ob napovedanih urah. Med predstavo ni vstopa. Iz tehnično uprtozrjivnih razlogov se številno sedežev omejeno na sto.

ORKESTER GLASBENE MATICE

V soboto, 20. januarja 1973 ob 21. uri v Kulturnem domu v Trstu

JUBILEJNI KONCERT OB 20-LETNICI ORKESTRA

Na sporedu bodo dela Beethovna, Prokofjeva in Lipovška.

KINO NA OPČINAH

predvaja danes ob 15. uri «I CORVI TI SCAVERANNO LA FOSSA» Igrata G. Hill in Fernando Janco

Prosveta

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu bo imelo v ponedeljek, 15. januarja svoj redni «slovenski večer» v društvenih prostorih v Ulici Donizetti 3. Posvečen je slovenskemu izseljenstvu. O življenju naših ljudi v Argentini bo spregovorila Anica Krajevca. Začetek ob 20. uri.

Razstave

V Tržaški knjigarni razstavlja do 31. januarja najnovejše slike in risbe malega formata tržaški slikar Jože Cesar. V galeriji Rossoni razstavlja Rina Ladavaz - Di Piero. Razstava bo odprta do 20. 1. 1973.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremlili na zadnji poti našega dragega očeta, deda in pračeda

Gledališča

KULTURNI DOM Danes, 14. t. m. ob 16. uri Vitrac «Viktor ali otroci na oblasti» za abonma red C - prva nedelja po premieri in red F - okoliški. Vozni red avtobusov za okoliški abonma v nedeljo, 14. t. m.: Avtobus št. 1: Col 14.55, Veliki Reven 15.00, Mali Reven 15.05, Salež 15.15, Prosek 15.25, Kontovel 15.25, Avtobus št. 2: Trnovca 14.35, Praprotn 14.40, Šempolj 14.40, Cerovlje 14.55, Vojkovo 15.00, Sesljan - križišče 15.00, Nabrežina 15.10, Sv. Križ ob 15.15.

Stalno slovensko gledališče v Trstu sporoča, da predstava F. Benedetia «Pravila igre», ki je bila najavljena v tedenskih časopisih za torek, 16. t. m., odpade zaradi tehničnih ovir. V torek, 16. t. m. ob 15.30 sova skufca «Janko in Metka». Stalno slovensko gledališče v Trstu sporoča, da predstava F. Benedetia «Pravila igre», ki je bila najavljena v tedenskih časopisih za torek, 16. t. m., odpade zaradi tehničnih ovir. V torek, 16. t. m. ob 15.30 sova skufca «Janko in Metka». Stalno slovensko gledališče v Trstu sporoča, da predstava F. Benedetia «Pravila igre», ki je bila najavljena v tedenskih časopisih za torek, 16. t. m., odpade zaradi tehničnih ovir. V torek, 16. t. m. ob 15.30 sova skufca «Janko in Metka».

Danes popoldne ob 16. uri za dnevni red v vseh prostorih tretja predstava Verdijeve opere «Moč usode» s istimi izvajalci kot pri prejšnjih predstavah. Dirigent Ferdinando Previtali. Režija Kar Maestrini. Koreografija Anna Brillarelli. V torek ob 20. uri prva predstava Wagnerjeve opere «Siegfried». Dirigent Siegfried Kochler. Režija Frank de Quell. Protagonist Joan Cox, v ostalih vlogah: Wolf Appel, Tomislav Neradič, Franc Werner, Hans Nowack, E. v. Tamassy, Cunjia di Malmberg, Laura Cavalleri. Predstava velja za red A v parturju in ložah ter za red B na galerijah. Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za obe predstavi.

AVDITORIJ V torek, 16. t. m. ob 17. uri Achille Millo s predstavo «Ljubite se eni nad drugimi» Jacquesa Preverta. Nastopajo se Marina Pagano, Piero Santopalo in Gabriele Gabrani. Cene: parter 2500 lir, balkon 1500 lir. Popusti za abonente gledališča Rossotti in za abonente «Gledališča danes», ki začne delovati 2. februarja s skupino Rocca s Shakespearovim delom «Sen kresne noči» v režiji Egista Marcuccija.

Kino

Nazionale 14.00 «Biancaneve e i sette nani». Walt Disney. Fenice 15.00 «... più forte, ragazzi!» Barvni film. Terence Hill in Bud Spencer, Cyril Cusack. Eden 15.00 «Barbablu». Richard Burton in Raquel Welch. Barvni film. Popovedano mladini pod 14. letom. Grattacielo 14.30 «Le mille e una note». Barvni film. Barbara Bouchet in Ferny Bessuet. Prepodobano mladini pod 18. letom. Excelsior 15.00 «Funerale a Los Angeles». Barvni film. Jean Louis Trintignant, Ann Margret in Angie Dickinson. Rita 15.00 «La Calandria». L. Buzzanca, Barbara Bouchard. Barvni film. Prepodobano mladini pod 14. letom. Aurora 15.30 «Lo chiameremo Andrea». Barvni film. Nino Manfredi in M. M. Impero 15.00 «Jus primae noctis». Barvni film. Lando Buzzanca. Prepodobano mladini pod 14. letom. Capitol 15.30 «Il clan dei marsigliesi». Jean Paul Belmondo. Barvni film. Prepodobano mladini pod 14. letom. Cristallo 15.00 «La prima notte di quiete». Alain Delon. Barvni film. Prepodobano mladini pod 14. letom. Filodrammatico 15.00 «Beffe, licenzie ed amori del decamerone segretoro». Barvni film. Prepodobano mladini pod 18. letom. Moderno 14.30 «Il braccio violente della legge». Barvni film. G. Hackman. Vittorio Veneto 14.30 «La violenza quinto potere». Barvni film. Dina De Laurentiis. Prepodobano mladini pod 14. letom. Abbazia 14.30 «Un papero da un milione di dollari». Barvni Walt Disney film. D. Jones. Astra 15.00 «Pippo olimponico». Barvni Walt Disney film. Sledi dokumentarec «Gran Canyon». Ideale 14.30 «Quelle sporche anime dannate». Barvni film. Jeff Cameron, Donald O'Brien in Christa Nell.

Mali oglasi

DRUŽINA iz Turina išče 18-20-letno dekle za varstvo 15-mesečnega otroka. Pisati na SPI - Casseta 4021 - 10100 TORINO.

«CITROEN» - mehanična delavnica Samaritanin in Mico in prodaja nadomestnih delov v Ul. Rittmeyer 4/a.

ZAHVALA

Zena in otroci se ganjeni zahvaljujejo vsem, ki so kakorkoli žalovali za nami ob bridki izgubi našega dragega moža in očeta

Franca Ivančiča (Giovannini)

se prisrčno zahvaljujemo. Še posebno se zahvaljujemo darovalcem cvetja, gospodu županu upravitelju Francu Votčini, ženskem pevskemu zboru iz Mačkovelj in organiziski Anjalji Sturman. Družine SMOTLAK

ZAHVALA

Vsem, ki so spremlili na zadnji poti našega dragega očeta, deda in pračeda

JOSIPA SMOTLAKA

se prisrčno zahvaljujemo. Še posebno se zahvaljujemo darovalcem cvetja, gospodu županu upravitelju Francu Votčini, ženskem pevskemu zboru iz Mačkovelj in organiziski Anjalji Sturman. Družine SMOTLAK

Govorni državni pravdnik dr. Pontrelli

odgovornost neofašistične skupine. Še pred odprtjem sodnega leta je eden izmed nasilnežev usel policijskim organom, katere je - resnici na ljubo - zelo pohvalil. Zaradi ropov (129) in tatvin, ki so po Pontrelliju dokaz nezadržne strasti iz iskanijo blagostanja, je javnost za skrbljena. Hudo bi bilo, je dejal, če bi se državljanji začeli sami organizirati, ker jih policija ne more štiti. To pa zato, ker je «prešibka» sprico organiziranega napada na družbo. Kritiziral je predlog o uknitvi dosmrtno kazni in navedel, da se del javnosti zavzema za smrtno kazen. Zahteval je tudi spremembo «zakona Merlini». Pontrelli je nato omenil štiri primere, za katere pa je prežrl široko politično obzeleže. Za atentat v Petovljah je dejal, da niso izsledili krivcev in da iščejo v vseh smereh. Za atentat na dolinski narftovod je dejal, da gre za palestinske teroriste, kar dokazujejo tudi izvidi strokovnjakov za eksplozive. Za preusmeritev letala v Ronkah, v katero je vpletel Fre-

Danes, NEDELJA, 14. januarja SRECKO Sonce vzide ob 7.43 in zatone ob 16.46 - Dolžina dneva 9.03 - Luna vzide ob 12.10 in zatone ob 3.03 Jutri, PONEDELJEK, 15. januarja PAVEL

Vreme večraj: najvišja temperatura 6.5, najnižja 2.8, ob 19. uri 4.7 stopinje, zračni tlak 1029.1, narašča, ve ter 14 cm na uro, vzhodnik-severovzhodnik, vlaga 53-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgiban, temperatura morja 9,4 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 13. januarja 1973 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo pa je 14 oseb.

SEBOFLEX

VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL Trst, Ul. Mazzini 53, tel. 733-361 Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

KRZNA

SUPER ELEGANTNI MODELI VISJA KAKOVOST VELIK PRIFRANEK PELLICCERIA CERVO TRST TEL. 796-301 Viale XX Settembre št. 16/III

IVA - KDAJ IN KAKO

Forfetarjeva računica

V nadaljevanju prejšnjega članka o olajšavah forfetarjev preidimo takoj k razpredelnici s praktičnimi primeri.

Vzemimo kot prvi primer trgovca, ki ima letno čiste (brez IVA) prodaje za 8.000.000 lir in zaradi poenostavitve primera na podlagi alikvotne 6 odst. Če izbere forfet, vidimo iz razpredelnice, da bo plačal za celo leto polovico davka na osnovi 3.937.500 lir torej vsega 118.125 lir na dodatno vrednost.

mu anticipiral državi denar, ki ga jim bo vrnila ob izravnavi naslednje leto, ko bodo videli ob zadnji prijavi da se jim izplača nabavni način. Z druge strani opozarjamo vse tiste male trgovce, ki bi utegnili imeti koristi od forfeta naj dvakrat prej pomislijo, ker jih opcija na koncu leta stane, da se obvezuje potem za dve leti na forfet, kar pomeni nevarnost, da plačajo v naslednjih letih več kot normalni, če se jim promet poveča. Skoraj bi rekli, da se forfet trgovcem ne izplača. To bodo morali videti že v prvem trimesečju in ko bodo leti po vsej tej analizi skeptično pomajali z glavo, vprašujoč se čemu potem takem vse to, bomo takoj odgovorili, da so olajšave tega režima predvsem usmerjene k drugim strokam malih podjetnikov, to je od obrtnikov dalje, ki v svoje poslovanje vlagajo višji odstotek svojega dela in dela svojih nameščencev glede na nabave in stroške z odteljivo IVA, strokom torej z višjo odmero dodatne vrednosti zaradi česar bi prijavili davke povzročil prehod udarec najbolj labilnemu sektorju sedanega gospodarstva zaradi silnega razmaha tehnologije.

Navajamo kot drugi primer obrtnika (mizar, mehanik, avtomehnik, električar itd.), ki ima letni promet brez davka 18 mil. lir. Ker velja za njega skoraj izključno alikvota 12 odst., bo znašal za tega obrtnika letni forfet 1.023.750 lir. V tem drugem primeru bomo vzele vse odstotke na prodajno ceno, ker v glavnem operirajo v tej smeri. Recimo, da obračuna v ceni storitve 40 odst. za izdelavni material in 60 odst. za delo in zaslužki za vračunani material 10 odst. kosmatega dobika na prodajno ceno torej ga štane dejansko blago 36 odst. na prodajno ceno cele storitve in kosmati zaslužek 64 odst. Spodnji davek 12 odst. od 18 mil. lir je 2.160.000 lir, nabave 36 odst. za 18 mil. lir znašajo 6.480.000 lir in na to 12 odst. zgornji davek je 777.600 lir. Z odtokom od prejšnjega imamo razliko 1.382.400 lir. Torej definitivni davek po analitičnem načinu je v takem primeru mnogo višji in forfet se izplača. Nekaj drugih obrtnikov s istim prometom računava v skupni ceni 65 odst. za material in 35 odst. za delo in ravno tako zaslužki 10 odst. pri ceni materialu in račun, torej ga dejansko štane material 58 odst. celotne storitve in 42 odst. je njegov kosmati zaslužek na skupno ceno. Spodnji davek znaša kot v prvem primeru 2.160.000 lir, nabave 65 odst. stanejo 58 odst. od 18 mil. 10.440.000 lir, na katere plača 1.252.800 lir zgornjega davka. Če to odbijemo od spodnjega, imamo definitivni davek 907.200 lir. V tem primeru se forfet ne izplača. Opažamo, da se ob visokem kosmatem dobiku forfet izplača, kmalu spodaj pa že ne več. Nekje na sredi je meja indifferenca. Izračunali smo jo in znaša točno 47,39 odst. (poglej razpredelnico). To pomeni, da ga štane material po čisti ceni 52,61 odst. od skupne cene, v ceno odjemalca bo vračunal za material 58 odst. in delo 42 odst., če računamo zaradi primera s prejšnjimi isti kosmati dobik na material. Poglejmo koliko bo plačal po normalnem ti-

Table with 5 columns: Čisti letni poslovni promet (brez davka IVA), Znižanje, Obdavčljiva osnova, Meja indifferenca po odstotku dodatne vrednosti, Meja indifferenca na nabave na prodajo. Rows 1-20.

Darovi in prispevki

- ZA SPOMENIK PADLIM V GABROVCU: V spomin 10. obletnice smrti pok. mame Franciše Rebulc daruje Albin Rusija 3.000 lir. V spomin 7. obletnice smrti staršev daruje Zofka Černjava - Košuta 5.000 lir. Justa in Miro darujeta 5.000 lir. Namesto cvetja na grob pok. Jadrane Visintin - Gruden daruje Albin in Ivana Kralj (Gabrovec 32) 2.000 lir.

Premajhno zanimanje domačinov povzročilo organizacijsko krizo

Posl. Škerk: Društvo mora braniti pravice slovenskega prebivalstva - Treba je popesediti delovanje v domači vasi

Občni zbor predstavlja običajno praznik vsakega našega društva. Ob prisotnosti članov takrat društveni odbor prouči prejšnje delovanje in daje napotke za bodočo sezono. Občni zbor se tako sooči z vsemi vprašanji, ki zadevajo društveno delovanje. Če tako pomurimo pomen občnega zbora, moramo reči, da je bilo zborovanje SPD Igo Gruden in ŠD Sokol res neobhodno potrebno.

ročilu najprej na kratko orisal delovanje obeh društev v zadnjih sedmih letih. Osrednja točka njegovega poročila pa je bila obravnava hude krize, ki je v zadnjem času zajela organizacijski aparat obeh društev. Na prosvetnem področju skoraj ni bilo delovanja, razen pevskega zbora, kjer pa redno vadi le še kakih 10 pevcev. Lastnih prireditev je bilo zelo malo pa tudi gostovanj ni bilo kaj več. Na športnem področju je stanje prav tako kritično. Kljub uspehom, ki jih je dosegel v prejšnji sezoni v odbojki, namiznem tenisu, minibasketu, otroški telovadbi in telovadbi za odrasle ter z organizacijo kvalitetnega in dobro obiskanega odbojkarstva (turnirja za 5. trofejo Sokola, društvo zivotari. Vse je prepuščeno volji posameznikov; odborovih sej je bilo malo, udeležba pa je prav tako majhna. Sklepi odbora ne obvezujejo nikogar, višek omalovaževanja odbojke dela pa so dosegli tisti, ki so sklicali trening odbojkarjske ekipe prav ob isti uri, ko se je odvijal občni zbor.

Občni zbor je odprl predsednik Antek Terčon, ki je v osebnem po-

BORŠT V Borštu pričakujemo vse Tončke in Tončke

Blizu se praznik našega vsakega patrona sv. Antona, ki bo 17. januarja. Na ta dan že mnogo let prihajajo v našo vas Tončki in Tončke in seveda tudi drugi. Že v jutranjih urah pridejo v Boršt, ker jim je ta praznik ostal v spominu, saj se pri nas dobro počutijo. Zlasti tisti, ki ta dan godujejo, dobijo pri nas dober prizgizek in dobro kapljico, kar se za ta dan in posebno za god spodbija in prileže. Da bo ta dan bolj svečan se PD Slovencev s sodelovanjem mladine iz Krekovega doma požitvalno pripravila na kulturno prireditev, ki bo v dvorani šolskih sester in na praznični dan ob 20. uri ter v soboto, 20. jan. ob 20. uri.

Za letošnji praznik smo pripravili krajski koncert, ki ga bo izvajal mešani pevski zbor pod vodstvom Draga Petarosa. Nastopili bodo učenec glasbene šole z različnimi instrumenti in zapeli ob spremljavi harmonike. Tudi naša mladina je ostala zvesta tradiciji, kar je posebno zadovoljivo. Uprizorila bo tri kratke priloge igre: Luknja in namiznem prju, Prešmetnana plastika in Čučekna kupčija. To zadnjo bo spremljala pesem in glasba, ki nam bo prikazala življenje naših Brežanov v današnji napredni dobi. Upajmo, da bo naše požitvalno delo poplačano z velikim občirskom vaščanom, Brežanov in prijateljev iz naše bližnje in daljne okolice.

PADRICE Josip Žagar 60-letnik

Brez hrupnih slovesnosti, preprosto in skromno kakor je bil uslejen nazaj živeti, je večerjajoč prekorajši pomemben mešnik v svojem življenju - 60. leto starosti - Josip Žagar ali Pepi Skabec, kot ga najraje nazivajo v Padričah, kjer se je rodil in kjer živi še danes. Čeprav so se trde preizkušnje v tej dolgi dobi marsikaj neusmiljeno zgrinile nanj, ki je moral zelo zgodaj okusiti težki zakon kmečev, se v vasi čujejo o njem besede: 'Dobro jih nisi, Pepi, svoja leta'. In o njem res ni mogoče reči, da si je kdaj pridobil udobje in počitek. Poleg trdega dela na kmetiji in pri občinskem podjetju za javna dela, je vselej našel čas tudi za delo v vseh treh organizacijah v vasi - gospodarski kulturno - prosvetni in športni. Dolgo let je namreč predsednik Gozdnih združenj, požitvalno deluje v pevskem društvu in je poleg vsega navdušen balinar. Ob ustanovitvi konzulte za vzhodni Kras so ga imenovali še za njenega svetovalca za vasi Groplado in Padriče. Kot dosleden demokrat in antifasist se je po vrtni iz italijanske vojske, ki ga je odgnala v žužno Italijo, priključil južnoslovenskemu partizanskemu odredu. V NOB pridobljene in prekaljene vrednote je zvesto ohranil do danes. Vaščani mu ob jubileju voščijo že na mnoga leta.

PISMA UREDNIŠTVU SLOVENSKI OTROK SPADA V SLOVENSKO ŠOLO

Prejeli smo in objavljamo: V zvezi z našim člankom z dne 3. decembra 1972 pod naslovom 'NEVERJETNO', bi vam želel dati kot direktno prizadeta oseba, nekaj točnejših podatkov o zadevi, o kateri želite, da se o njej razpravlja v javnosti. Pred tržaškim civilnim sodiščem teče med menoj in ženo pravda za ločitve zakona že tri dolga in mučna leta. Sedaj naj bi ta pravda po želji nekaterih ljudi, ki radi brskajo po privatnih zadevah drugih, dobila politični značaj. In vse to zaradi vpisa enega otroka slovenskih staršev v italijansko osnovno šolo (da bi bil to edini!!!). Res je, da je bil ta otrok s sodnim odlokom dne 3. 7. 1970 prisojen začasno oskrbo materi, meni pa priznana pravica, da otroka obiskujem.

Pravico - dolžnost da odloča o vzgoji in šolanju svojega otroka. S tem odlokom v rokah sem dne 30. 6. 1972 vpisal sina v italijansko osnovno šolo v kraju kamor po občinskem anagrafskem uradu pripada. S tem nisem otroku povzročil nikakršnih težav, ker obvlada dobro tako slovenski kot italijanski jezik. Prav tako mislim, da s tem nisem hotel, da bi otrok zatajil svoj materin jezik. To sem naredil iz osebne iniciative, brez kakršnegakoli zunanega vpliva; vzgled imam od drugih staršev, ki so svoje otroke prepeljali iz slovenske srednje šole v višje italijanske šole, da bi s tem dosegli zaželjeni poklic. K tem bi lahko pristel tudi vaše dopisnike, ki se imajo za zagrižene Slovence, s tem pa ne pomislijo da sejejo samo razdor in sovraštvo med današnjo mladino. Lahko bi vam našel še nesešteto primerov, ne da bi se zatekal k sovražnim geslom ali pa vlekel na dan 30 let staro politiko in to na račun 6-letnega otroka. Bolj pošteno se mi zdijo vzgajati mladino v medsebojnem miroljubnem sožitju, ne pa izkoriščati nesrečo drugih za netenje sovraštva. Kar se pa tiče tako imenovanih strašnih pisem, niso to nič drugega kot navadna pisma, ki jih je moj odvjetnik na moje prošnjo poslal raznim ravnateljstvom osnovnih šol, s katerimi sem prošil naj se otroka vpiše pravčasno v že omenjeno šolo. Zalostno je priznati, da se nekateri poživljajo na zakone in sodne odločbe ter proti moji želji držijo otroka kot ugrabljenega v svojih rokah. Jaz pa trdno zaupam pravici, da mi bo kmalu zadostila.

Nekateri 'Slovinci' se poživljajo na sodne odločke ter se imajo za privilegirane če vlečejo na dan stara gesla in zastarele stvari, da s temi netijo sovraštvo in gojijo novi moderni 'srasizem'. Sem Slovencev in sem prepričan, da je med mano in takimi dopisniki 'Slovinci' velika razlika. Devin, 9. 1. 1973

ŠE O TOPONOMASTIKI Cenjeno uredništvo 'Primorskega dnevnika' Že v četrtki 11. t.m. sem vam nameraval pisati, ko ste v poročilu o sporazumu o podelitvi odborništve v bodoči tržaški občinski upravi (druga stran, drugi stolpec) napisali 'Končno je v enem izmed poglavij (sporazuma) o sodelovanju strank levega centra in SS) obravnavana tudi toponomastika, kjer je rečeno, da se bo nadaljevalo z sedanjo politiko glede cestnih in drugih napisov in glede poimenovanja ulic. Ta vaša informacija me ni zadovoljila. Saj je še nedavno bil objavljen dolgi seznam novih uličnih imen in kot vselej, so tudi v tem seznamu manjkala imena slovenskih služinskih ljudi. To pomeni, da sta stranki, ki sodelujeta v občinski upravi in sta zbrali ob zadnjih volitvah precejšnje število slovenskih glasov, pristali, da se nadaljuje pri poimenovanju ulic stara praksa. Ali pa ni bilo vaše četrtkovo poročilo točno? Toda v četrtki Vam nisem pisal, ker sem računal, da se bo stvar v nekaj dneh razjasnila. No, razjasnilo se je, ko sem čital vaše današnje poročilo s prve seje občinskega sveta. Človeka bi morda kar ganilo obznavanje župana Spaccinija, da ne more dopustiti slovenske besede v občinskem svetu, če ne bi poznal storijo, ki je stara več kot sto let. Morda se ni čudil, če smo lepih besedi stilo do grla in se čez. Vsakega potrpljenja je enkrat konec. Mislim, da je treba pristopiti k dejanjem. Za enkrat se bom omejil na ulično toponomastiko. Kot volivec, ki sem dal svoj glas stranki, ki sodeluje v občinski upravi, imam pravico zvedeti ali je vzgorič citirana informacija 'v nadaljevanju stare politike pri imenovanju ulic točna in če je točna, kakaj se stranki, ki zastopata slovenske volivce, nista zavzeli za novo politiko, ki bi upoštevala naravnost slovenske narodnostne skupine v tržaški občini. Pričakujemo jasnija predvsem od obeh občinskih odborov, ki sta bila izvoljena s slovenskimi glasovi. Z novo poljiko pa bi bilo nujno nekoliko prešetati tudi občinsko komisijo za toponomastiko, saj menda niso v njo imenovali člani doživljenjsko. In končno, kdaj bodo v to komisijo imenovani tudi člani slovenske narodnosti? Pojasnila pričakujem Volivce

V PROSVETNEM DRUŠTVU «IVAN GRBEC»

Nastop škedenjskih otrok z igrico «Mucin dom»

Prizor iz igrice «Mucin dom» Že včeraj smo na kratko poročali o urizovrti otroške igrice «Mucin dom» v škedenjskem prosvetnem društvu «Ivan Grbec». Danes se moramo k njej še povrnilo, da izrečemo priznanje tudi vsem nastopajočim. Zgodba igrice je preprosta in druga gacna biti ne more, saj gre za otroško igrico za otroke. Njena osnova misel je že zdavnaj overjena resnica, da prijatelja spoznaš v nesreči. Igrica ima tudi zelo vzgojno poučno panto. In kako so jo otroci urizovali? Čeprav gre prvo priznanje Vidi Verkovi in Marti Volkovi, ki sta ves ta drobit mesece in mesece učili in pripravljali za nastop, moramo priznati, da so bili vsi nastopajoči dobri. Predvsem so bili odlično pripravljeni, tako da se ni nikjer nikomur zataknilo. Čeprav je res da sta bila Barbara Korosec kot nadna muca in Renato Furlan kot njena muca nič posebej pridna niso bili prav nič slabši niti drugi celo malo bolj - Marta Cerkenin, Tamara Pahor, Rožica Ferluga, Aleksander Vatovec, Marko Ličen in Pavel Furlan, seveda ob upoštevanju razlike v vlogah in starosti. Skratka, igra je bila lepa, nastop vseh in posameznikov pa živ, prisen in tako da so bili s prireditvijo vsi zadovoljni. Kozla in kozo sta upodobila Elizabeta Uršič in Ani Rutar, petelina in kokoš sta igrala Lilija in Paola Formasaro delubno pujsko je dobro izpeljala Tanja Furlan, mlado muco in muco sta igrali Elizabeta Bosič in Antonella Rutar, vrana sta bila Pavel Kocjančič in Peter Volk, gosko je igrala Jožica Mrzek, bobre pa Bruno Furlan, Milena Vrabec in Igor Čermič. Igra je najvalj ob koncu zaključil Pavliha, ki ga je igrala Sonja Marzi. Če smo omenili Vido Verkovo in Marto Volkovo, ki sta nosili glavno breme v pripravi, moramo dodati, da so pri pripravi sodelovali tudi drugi člani škedenjskega prosvetnega društva «Ivan Grbec», ki so se izkazali tudi na dan priredite same. Med člani društva, ki so pri tem najbolj odlovali, spadajo prav gotovo Avgust Grmek, Franko Volk, Angel Zerjal in še marsikdo.

- darujeta Emil in Tončka Colja 5.000 lir za Dijaško matico. V počastitev spomina pok. Olge Krizmančič por. Metlika daruje Zožica Šajnikova 1.500 lir za Dijaško matico. Namesto cvetja na grob pok. Olge Metlika daruje Antonija Grgič (Lalkova) 2.000 lir za SD Zarja. Namesto cvetja na grob pok. Olge Metlika daruje Ana Krizmančič (Lukotova) 2.000 lir za SD Zarja. V spomin na pokojno Kristino Kralj darujeta Barbara in Mario Gregorji 5.000 lir za Dijaško matico. Za kritje stroškov za uprizoritev otroške igrice «Mucin dom» daruje N. N. 5.000 lir Prosvetnemu društvu «Ivan Grbec» iz Škedenja. Ivankata in Franc Resinovič darujeta 3.000 lir za Dijaško matico. ZA SENTJAKOBSKO KULTURNO DRUŠTVO so darovali: Družini Turk - 2.000, Dobelli 10.000 lir, gospod C. K., 2.000, gospa D. I., 5.000, družina K. 5.000, gospa P. G., 6.000, gospa M. I., 10.000, gospa B. M., 5.000, gospa P. A., 2.500 lir. Ob poroki Skrinjar Rudi - Dučulin Tanja svojci 15.000 lir. Peter in Josipina Petarovi v počastitev spomina Josipa Smotlaka 10.000 lir.

POZIV SLOVENSKEGA OČETA

Prejeli smo in objavljamo: «Na ozemlju tržaške pokrajine obiskuje slovenske otroške vrtnice približno 800 otrok. Ustanove, ki upravljajo te otroške vrtnice, so razne občine (Trst, Devin, Nabrezina, Zgonik) ter ustanova ONAIRC (Opera Nazionale Assistenza Infanzia Regiona Confine). Rad bi opozoril javnost na dejstvo, da ONAIRC upravlja poleg slovenskih tudi italijanske vrtnice. S 1. januarjem 1972 je stopil v veljavo zakon št. 565 z dne 19.7.1971, ki preureja ustanovo ONAIRC. Najvažnejši členi tega zakona so iz vidika naše etnične skupnosti nedvomno členi št. 5, 6 in 8. Člen 5 govori o organih ustanove ki so: Glavni svet v Rimu; občinski odbori v vsaki občini, kjer deluje ustanova; predsednik; računski dvor. Člen 6 govori o sestavi glavnega sveta (16 članov) in določa, da morata biti med njimi tudi en predstavnik nemške etnične skupnosti (predlaga ga autonoma pokrajina Boen) ter en predstavnik slovenske etnične skupnosti (predlaga ga autonoma dežela Furlanija - Juljska krajina). Člen 8 govori o sestavi občinskih odborov in predvideva 7 članov. Tri imenuje občinska uprava (eden mora predstavljati manjšino), dva izvoli občinske ustanove iz svoje sredine, dva pa izvolijo sami starši. Na želost je ta člen zelo pomemben, ker ne zagotavlja prisotnosti bodisi nemške, bodisi slovenske etnične skupnosti v občinskih odborih, čeprav je delovanje ustanove osre-

dotočeno samo v obmejnih področjih in torej v etnično mešanih krajih. Na področju tržaške občine obiskuje slovenske sekcije ustanove ONAIRC približno 300 otrok. Vsaka sekcija je izvolila po dva «evlika volivca» in le-ti so si zadali naloge, da si sami priborijo to, kar žalbog pravi omenjeni zakon ni dočeli. Dne 16. t.m. bo že druga skupna seja teh «evlikih volivcev» predstavnikov staršev na ozemlju tržaške občine (italijanski in slovenski) in na tej seji bo kot glavna točka določitev pravice, da se izvolita en predstavnik italijanskih staršev in en predstavnik slovenskih staršev. Zato opozarjamo vse tiste osebe, ki so bile izvoljene kot evliki volivci v slovenskih sekcijah otroških vrtnic, da se te odločnice seje za gotovo udeležijo, ker samo z enotnim nastopom si bomo lahko priborili pravično zastopstvo v te na novo uvedene občinske ustanove. Poudarjam, da gre za nekaj povsem novega in lahko bi rekli, da je to nekakšna mala šolska reforma, kar se tiče otroških vrtnic, ker se ključno k sodelovanju predstavnikov občine, učnega osebja in staršev. Zato je zelo važno, kako se te novice izi od samega začetka pričnejo izvajati. *** Popolnoma se strinjamo z gornjimi ugotovitvami slovenskega očeta in podpiramo, njegov poziv, ker je zelo važno, kako bodo občinski odbori ONAIRC začeli delovati.

PRODAJA «ČISČENJE IN POLNJENJE REZERVOARJEV LA COMBUSTIBLE»

PRED SOBOTNIM JUBILEJNIM KONCERTOM V KULTURNEM DOMU

Orkester Glasbene matice živi in deluje že dvajset let

140 koncertov, 44 gostovanj, 97 radijskih in 6 televizijskih snemanj, dela 200 skladateljev, tri operete itd.

Orkester Glasbene matice praznuje letos svojo dvajsetletnico. Ta jubilej bo počastil s koncertom v soboto, 20. t. m. v Kulturnem domu.

Orkestralno udejstvovanje tržaških Slovencev je, kot vsako drugo, prekinil fašizem. Od 1. 1909 do požiga Narodnega doma smo imeli orkester, ki je združeval v svojih vrstah poleg slovenskih tudi češke in napredne italijanske glasbenike. Nekateri od njih so ostali zvesti orkestru GM tudi po njegovi oživitvi po drugi svetovni vojni in v njem še danes nastopata Julij Pavličič in Ernesto Amicci. Od njegovih znanih članov naj omenimo še Josipa Merkuja, pa Gulica (očeta sedanjega uglednega virtuozna Gullija), Karla Rupla in Karla Pahorja in še bi lahko naštevali. Poslednji za njegovim dirigentskim pultom je bil Fran Topič.

Ko smo po vojni obnovljali naše kulturne ustanove na orkester se ni bilo mogoče misliti. Prednost sta imela Slovensko gledališče in Glasbena matica. Toda prav rast teh dveh naših vrhunskih ustanov je kaj kmalu postavila v ospredje tudi spoznanje, da je naše kulturno življenje brez lastnega orkestra okrnjeno. Mimo potrebe je tudi spomin na tradicijo sillk k ukrepanju in prvi se je snovanja orkestra lotil naš priznani glasbenik, skladatelj in dirigent Ubald Vrabec. Njegova prizadevanja sicer niso bila v okviru Glasbene matice v ožjem smislu, pa tudi rezultat ni bil trajen, toda predstavljala so začetek, na katerem je bilo potem lažje graditi. V okviru takega začetka sodijo tudi poskusi sedaj že pokojnega dirigenta Zebreta. Medtem pa je seveda tudi glasbena šola obnovljene Glasbene matice sama razmišljala o orkestru kot dopolnilnem telesu za študij in orkestralno uvajanje svojih gojencev, ki so medtem že prešli prve šolske čeri. Tako smo v letu 1953 dobili prvi zametek današnjega orkestra. Sestavljali so ga poleg tedaj še maloštevilnih gojencev glasbene šole še nekateri že starejši slovenski in tudi italijanski orkestristi, ki se v tistih nelahkih časih niso balo sodelovati v slovenskem ansamblu, s čimer so javno izpričali svojo demokratično opredelitev. Vsaj za brzo nastopajoča so prišli na pomoč tudi nekateri člani takratnega orkestra dijaškega doma «Ivan Cankar» iz Ljubljane, iz katerega se je kasneje razvil današnji orkester RTV Ljubljana.

zema. Naše kulturne potrebe so danes že tako velike in zahtevne, da bi to spoznanje moralo roditi v najkrajšem času tudi konkretne sadove. Z njimi bi bilo tudi 20-letno delovanje orkestra dostojno poplačano.

JOŽE KOREN

(Po razgovoru z Oskarjem Kjuđerom, Jankom Banom, Zarkom Hrvatičem, Črtom Šiškovičem in Julijem Guštinom).

Godalni orkester Glasbene matice na terasi Narodnega doma 1920. V sredini dirigent Fran Topič

JUBILEJ SLOVENSKEGA TRŽAŠKEGA OPERNEGA PEVCA

Danilo Merlak - v 25 letih 72 vodilnih basovskih vlog

V jubilejnim nastopu bo pel Don Kihota v istoimenski Massenetovi operi

Danilo Merlak

Basist ljubljanske Opere Danilo Merlak, naš ožji tržaški-skedenjski rojak, praznuje 18. t. m. 25-letnico svojega umetniškega dela. Danilo Merlak sodi med ožji krog tistih slovenskih pevcev, ki so slovensko operno poustvarjalnost dvignili na evropsko raven. O njegovi umetniški poti je Smiljan Samec zapisal v opernem gledališkem listu med drugim naslednje:

Danilo Merlak je po rodu tržaški Slovenec (rojen v Trstu 5. sept. 1921), iz korenite in pristne slovenske delavske družine, ki si je v vsakodnevnem delu in vztrajnosti znala ohraniti svoj narodnostni in socialni prostor na soncu. Toda mladi Danilo je že zgodaj začel spoznavati in veseliti do petja, zato je začel študirati sopelotje v Trstu pri prof. E. de Filippiju in nato še pri prof. E. Be-

luciju v Bologni. Kot zaveden Slovenec je bil kajpak zadnji dve leti vojno interniran v tvež taborišča v Nemčiji. Tam je tudi dočakal osvoboditev, še vrnil zastonj v Trst in spet nadaljeval s študijem petja, tokrat v rodnem mestu pri prof. V. Bevilacqua. In tako je že 1. febr. 1947 zased solistično ploščo je prvič nastopil v tržaški Operi v vlogi Komtjura v Mozartovem Don Juanu, a kot začetnik seveda še ni do kraja prodiril. Na nasvet Mirka Poliča, ki ga je slišal, je takoj nato sprejel angažman v Splitu, kjer je prvo sezono pel v seriji basovskih vlog, kot so Sparanec v Rigolettu, gazda Marko v Eruci in ogeva sveta, Zuniga v Carmin in Bonec v Marnade Buterfly. Toda že naslednje leto se je vrnil v Slovenijo in postal član mariborske Opere, kjer je takoj začel posegati po najzavetnejših basovskih partijah. V štirih sezonah je bil tam Mefisto v Faustu, Povodni mož v Rusalki, Kečal v Prodanii nevesti, Dedek Dem in Snežurčki, Osmiin v Begu iz Seraja pa še Ramfis, Don Basilio, Gremin, Sulejman v Zrinjskem idr., pozabiti ni do kraja prodiril. Na nastopil tudi v vlogi župana pri krstni predstavi tedaj nove slovenske opere, Svetelovih Višnjakov. Danilo Merlak je naplosh slovenskim delom in novitetam tudi vsa leta pozneje posvečal tehten delež svojega truda, pa bodi to kot operni ali tudi kot koncertni pevec.

Da je Danilo Merlak že v Mariboru dosegel umetniško zrelost, potrjuje tudi vrsta ocen, med drugim n.p.r. tudi ocena njegovega prvga nastopa v vlogi Mefista, ki pravi: «D.M. je v vlogi Mefista podal izredno uspešno poustvaritev, tako i-gralsko kakor tudi pevsko, pri čemer sta mu pomagala voluminoznost, izenačeni glas in jasna artikulacija». Ob njegovem tamkajšnjem nastopu v Begu iz Seraja pa je zapisal kritik: «Daleč je nadkrilil vse ostale pevce D.M. kot nadzornik pašinega dvorca Osmiin. Merlak je pevec velikih kvalitiet: ima lep, bogat in kultiviran glas... Razen tega je rojen igralec s posebnim smislom za komične vloge. Njegov Osmiin je kreacija, ki bi se uveljavila tudi na velikih odrih. Ob takih ocenah tudi ni presenetljivo, da je 1. 1951 dobil Merlak nagrado na pevskem tekmovanju v Ljubljani, kar mu je priborilo še povabilo za sodelovanje na predstavah, ki so jih priredili v Parni v čast petdesetletnice smrti Giuseppea Verdia.

Po teh strmih uspehih se je Merlak zatem že 1. 1952 vključil v solistični zbor ljubljanske Opere, kjer deluje nepretrgano vse do danes. In kot operni ter koncertni pevec je v teh dveh desetletjih ustvaril

sodeloval pa je tudi pri Bachovem Matejevem pasijonu, Svrtbi Stravinskega, Requiemu Verdija, Deveti simfoniji Beethovna, Magnificat Bacha; pel je torej basovske partije tako v klasičnih delih kot tudi v modernih novitetah. Kot koncertant je tudi nastopil pri otvoritvi Kulturnega doma v Trstu in pri prošlji vlog opernega repertoarja, vse od Toasa in Ifigenije na Tavri do današnjega Don Kihota.

Seveda je Merlak tudi v ljubljanski Operi z uspehom ponovil malone vse svoje prejšnje partije, s katerimi je že dotlej blestel; od n.p.r. predvsem Holandca, Dosifeja, Rajmunda, Zaharijo, Orovesa, Gallicekega, Končaka, Mamirova v Carodejki, Kuma v Soročinskem sejmu, Collina v La Bohème, Svećenika v Lovcih na bisere pa še Bravničarjevega Hlapca Jerneja, Desfosa v Oceanu, Decima Bruta v Kleopatrin in še mnoge druge. V celoti je Merlak do danes odpel na odru nič manj kot 72 basovskih vlog. Vsi ti prvi štirje basisti z Merlakom vred pa so tudi poželi izjemen uspeh z nastopom v štirih grobljanih na Dubrovniških polnih igrah, da ne naštejemo spet njihovega dragocnega sodelovanja z vsem drugim ljubljanskim ansamblom ob njegovi zgodovinski turneji z uprizoritvijo Prokofjevičevih Oranž. Nedvomno individualni umetniški višek zadnjih let pa je Merlak na slovenskem odru prav gotovo dosegel z i-gralsko in pevsko izredno lepo izdelano kreacijo kralja Filipa v Verdijevem Don Carlosu, v še večji meri pa prav sedanjemu sezono s posebno prepričljivo upodobitvijo i-gralsko in pevsko navdse odgovorne vloge starega šteline v uprizoritvi Suchonove opere v vrtincu. Že samo ta dva Merlakova umetniška dosežka sta nedvomno porok in obet, da smemo od njega zdat upravičeno pričakovati kmalu še izvrstnega Borisa Godunova, ki ga vse od časa Roberta Primožiča z domačinimi močmi na slovenskem odru še nismo imeli priložnosti videti. Za krono njegovega dela mu je ljubljanska Opera to vlogo nedvomno še dolžna.

SMILJAN SAMEC

Našemu ožjemu rojaku in zaslužnemu slovenskemu umetniku k njegovemu umetniškemu jubileju toplo čestitamo v prepričanju, da bo še dolgo prvak ljubljanske Opere in v upanju, da ga bomo lahko poslušali kdaj pa kdaj tudi v našem in njegovem Trstu.

Mojzes je na ladji štel živali

Razmišljanje ob Plamnovi zbirki «Pesmi»

Ko se razgledujemo po slovenski poeziji zadnjih let, ne moremo mimo imena Izloka Geisterja - Plamna. Čeprav na kratko, čeprav mogoče samo za bežen trenutek, se moramo ustaviti ob tem imenu, ki mu je tudi slovenska literarna zgodovina dodelila kotiček v svojih spisih in izkazala pozornost ob raziskavah o sodobni slovenski poeziji.

Ime Plamna (to je psevdonim) je zablestelo na širnem nebu slovenske lirike okoli leta 1967-68, ko je objavjal po naših osrednjih revijah. Vendar so bile pesmi zbrane v knjigo komaj decembra 1972. Pesniška zbirka ima naslov «Pesmi» in je izšla pri Mladinski knjigi v Ljubljani. Opremil jo je Milenko Matanovič.

I. G. - Plamen je v prejšnjih letih vzhajal slovensko publiko prav tako in mogoče še bolj, kot jo je nekaj časa pred Tomaz Salamon, Plamen je pisal pesmi, katere glavni namen je bil presenečati, slonela je na presenečljivi metafizični zvezah, na nedokončanih stavčnih konstrukcijah itd. Vendar so to zunanje, stilske posebnosti ob katerih se bomo tudi pozneje za trenutek ustavili.

Plamnova lirika pa ima tudi globlje razsežnosti, ki sicer niso mogoče izvirne, a vendarle so. Ena teh značilnosti (bistvena) je reistični svet, reistični sistem. Kaj je eden centralnih motivov reistične poezije (če ne bistvo samo)? Reistični so predmeti vse, ves vesoljni svet, človeka, razna božanstva itd. Glavna težnja in pažnja je bila vsekakor na predmetnemu človeku. Človek ima več svojega psihološkega življenja, mogoče mu ostajajo samo izbruh čustev. Od tod antropološki roman Rudija Seliga, od tod tudi napadi na I. G. - Plamna samega in očitek, da je tako poezijo, kot jo piše on, zmožen pisati vsakdo. In ravno to je Plamen hotel - takih očitkov in takih ugotovitev.

Ostaja vprašanje, ali je to poezija ali ni poezija, ali je to velika, zvršena poezija, ali ni velika poezija.

Po Croceju, kot sem ga jaz razumel, je pisanje I. G. - Plamna brez dvoma poezija. Ta lirika nima močnejših filozofskih oz. miselnih aspektov, je metafora v primordionalnem stanju, je izliv nekega močnega čustva (ali pseudočustva). Torej Croce bi rekel, da lirika I. G. - Plamna je poezija.

Vendar modernemu človeku je metafora sama na sebi, pesem sama na sebi, oz. bolj (ker pesem je sama na sebi, pesem je individualna, samostojna danost) - modernemu intelektualcu (in ne samo intelektualcu) mora pesem pričarati svet, ki ga skuša upodobiti (ozroma sfero), mora prikazati neko miselno podobo in seveda - streliti mora polno in prijetno branje. Zato današnjemu bralcu (počrtam današnjemu) I. G. - Plamen ne more veliko nuditi. Zato je reizez je skorajda pustil prosto pot drugim naprednejšim smerem.

Torej lahko rečemo, da Plamen piše poezijo, ki pa vendarle ni velika poezija, kot tudi ni velika poezija (vprašanje je, ali je sploh poezija) jokojoče verifikatorstvo, silna predajka v pesmih itd.

Predimoi sedaj h kratki tekstoški analizi in k analizi zbirke «Pesmi» sploh.

Struktura pesniške knjige je takaka: razdeljena je na tri dele (zunanja struktura). V prvih dveh delih so pesmi zgodnjega obdobja Plamna, pesmi, ki hočejo učinkovito presenečiti, ki iščejo ekshibicionizem po vsaki ceni. Tretji del je bolj umirjen, sestavljen iz kratkih utrinkov, a se dosti ne razlikuje od prvih dveh poglavij (pseuda - notranja struktura).

Zelo zelo težko se je poglabiti v take pesmi, ki nimajo izrazitih čustvenih, miselnih izlivov, ki nam poročajo, podajajo neke predmete - z eno besedo, ko pesnik stoji ob strani in se igra novinarja. Zato bi bilo vprašanje (in zbuja časa in prostora), da bi skušal interpretirati pesmi eno po eno. V ilustraciji bom navedel nekaj metafor, nekaj krajših pesmi:

«V okviru ene same dimenzije/ je to tisti konj/ ko je izza hrba vželo tvoje oko/ in nedelja/ vilice v okviru dveh nasprotnih si dimenzij/ je to tista pot/ ko sem te nagovoril/ in ti je žlica padla iz rok/ lipa/ itd. (Vogal na svatovščini). «Ali pa se s stolom kdaj kaj zgodi/ z materjo razleze/ itd. (Ali pa se s stolom kdaj kaj zgodi). «Sveženi konj/ kos potice/ domača trava/ dlakavost hribov/ izbira poljica/ glas ključavnice/ šopi mack/ brisali sopi/ itd. Navedel sem po eno pesem iz vsakega dela in razlike bodo vidne vsakomur.

Naj zaključim s tem, da je prevenc pesnika Izloka Geistra - Plamna zanimiv dokument, ki pa ne bo mnogo prispeval k razvoju slovenske lirike, ker je tudi prezno (vsaj trl leta) izšel.

MARIJ ČUK

SLOVENSKO AMATERSKO GLEDALIŠČE S POVEČEVALNIM STEKLOM V ROKI...

Uprizorilo bo prvo delo v letošnji sezoni: farso slovenskega dramatika Jožeta Javorška «Povečevalno steklo»

Slovensko amatersko gledališče bo prihodnji petek uprizorilo svojo prvo predstavo v letošnji gledališki sezoni: farso v treh delih slovenskega dramatika, pisatelja, esejista in gledališkega teoretika Jožeta Javorška «Povečevalno steklo». Zakaj se je tu-metniško vodstvo gledališča odločilo za Javorška kot prvo premiero v letošnji sezoni, je bilo že nekaj napisane v revijalnem in dnevnem tisku, zaradi česar ne kaže na tem mestu obnavljati že izrečenih misli. Poudariti pa je moramo to, da je izbrlo «Povečevalnega stekla» vodstvo SAG narokovita osnovna repertoarna smerica gledališča, ki naj izbira oziroma uprizarja taka dela, ki bodo «sodobno angažirana, dinamična, živa, izrazito gledališka, tudi nemirna, vendar pa ljudska v najzlahnejšem pomenu te besede». In «Povečevalno steklo», katerega krstna izvedba je bila pred 17 leti v ljubljanski Drami (režija Andrej Hieng), odgovarja v celoti vsem tem zahtevam. Celoten tekst «Stekla» je usmerjen v slovensko družbeno resničnost - matično in zamejsko, osnovna ideja farse pa je pravzaprav trojna: opravičitev, zlagana morala ter nestrpnost do vsega ne-navadnega in tujeja. Glazutarska

srenja, v kateri se igra dogaja (godi se na glavnem trgu staro-glavnega slovenskega mesta Glazute, ki slovi zavoju svojih steklarskih delavnic), je dobesedno podpisano prihoda tihoga, molččega in apatičnega tuja Janeza Pohlna. Ta se kaže kot skrivnostni, nerazumljivi tuj človek, ki dobiava v alarmantnih izmiselnih mestanov o njem vse bolj nenaravne dimenzije - razsežnosti povečevalnega stekla!

Javoršek, ki pripada tisti poglaviti liniji gibanja, ki se je držala vsebinskih presenetljivosti in stilnih novot, kakršne so bile značilne za evropsko avantgardno neposredno po vojni, je vso farsospelot okoli gramatursko izredno presenetljivoga domisleka - stekleno kletko, v kateri imajo mrčajske (vendar pa simpatici) Glazutariji zaprtje Pohlna, da opazujejo njegovo sicer povsem normalno, a za glazutarsko srenjo nenavadno in pohujšljivo vedenje. V vsem je mogoče najbolj zanimivo to, da steklena kletka kljub svoji sceniski statičnosti, deluje sila dinamično, saj se razvija tako, da zlezejo nazadnje vanjo skoraj vsi zagovorniki moralnega reda. Seveda pa glazutarska srenja ni enotna v svoji duhovni otopenosti. Nasproti

Razpis Finžgarjeve nagrade za izvorno leposlovno delo v prozi

mohorjeva družba
zldanškova 7 — p. p. 36
63001 celje — jugoslavija
telefon: (063) 23-029 in 21-397
številka žiro računa 507-8-516
ustanovljena 1852

Tajništvo Mohorjeve družbe v Celju razpisuje

FINŽGARJEVO NAGRADO

za izvorno, še neobjavljeno delo, napisano v slovensčini, bodisi povest ali roman v obsegu 10 do 15 avtorskih pol (avtorska pola = 30.000 znakov).

V poštev prihajajo vsa umetniško zrela dela, zaželena pa so dela, ki obravnavajo problematiko slovenskega človeka in njegove dežele ne glede na čas, napisana v slogu, dostopnem čim širšim plastem bralcev.

Razpisujeta se dve nagradi, vsaka v višini 10.000 (deset tisoč) dinarjev neto.

Vsak nagradičen bo poleg denarne nagrade prejel posebno diplomu in posebno plaketo s Finžgarjevo podobo ter avtorski honorar po pogodbi. Nagradeno delo bo izšlo v redni knjižni zbirki Mohorjeve družbe za leto 1973 (predvidoma v Slovenskih večernicah) ali zunaj nje.

Udeležencem razpisa mora poslati Mohorjevi družbi v Celju jasno in čitljivo natipkan rokopis dela v dvojniki, označen le z geslom ali s psevdonimom, brez kakršnegakoli znamenja, po katerem bi bilo mogoče spoznati avtorja. Tipkopisa je treba dostaviti založbi do 30. aprila 1973. Če bi se kak avtor udeležil razpisa z več deli, mora biti vsako delo označeno z različnim geslom v psevdonimom in odposlano založbi kot posebna poštna pošiljka.

Prejeta dela bo ocenila in za nagrado predlagala petčlanska žirija, ki jo sestavljajo: književnik prof. France Vodnik (predsednik žirije); literarni zgodovinar prof. France Dobrovoljc; književnik prof. Janez Menart; književnik dr. Rado Bordon in prof. dr. Stanko Cajnar kot predstavnika založbe.

Izd razpisa bo tajništvo Mohorjeve družbe javno sporočilo v dnevniki Delo (Ljubljana), Dnevnik (Ljubljana), Večer (Maribor) in Primorski dnevnik (Trst), ter tedniku Tedenska tribuna - TT (Ljubljana) v sredo, 30. maja 1973. Obenem z izidom razpisa bo tajništvo sporočilo tudi, katera nenagradjena dela želi založba odkupiti in uvrstiti v program.

Avtorji nagradjenih in nenagradjenih del naj se glede na objavo o izidu razpisa pismeno oglašijo založbi do 12. junija 1973 zaradi sklenitve avtorske pogodbe.

Tajništvo Mohorjeve družbe si pridržuje pravico, da se nagrada ne podeli, če bi prejeta dela ne ustrezala kriterijem žirije. Teksti nenagradjenih del oziroma del, ki jih založba ne bo odkupila, bodo na zahtevo vrnjeni avtorjem.

Igralci SAG vadijo Javorškovo farso «Povečevalno steklo»

(Nadaljevanje na 6. strani)

SEVER

